

TAIPALSAAREN MAAMIESSEURA 100-vuotta

Väkiluvun kasvaessa syntyi tarve suurempaan peltoviljelyalaan sekä tehokkaampaan sadontuotantoon paitsi ihmisille itselleen myös lisääntyvän kotieläinmäärän ravinnon turvaamiseksi. Samalla kuitenkin huomattiin, että maatalousväestön ammattitaitoa ja taloudellista kehitystä tulisi edistää ja tiedon jakamiseksi suunniteltiin perustettavaksi maamiesseura.

Tammikuun 29. päivänä vuonna 1900 kokoontui kuntahuoneelle joukko asiasta kiinnostuneita miehiä. Puheenjohtajana toimi 40-vuotias Heikki Aleksander Nokala ja hänen kysymykseensä ”perustetaanko maamiesseura kuntaamme, vastattiin myöntävästi”.

Helmikuussa hyväksyttiin säännöt ja päätettiin jäsenmaksuksi ”4 mk kertakaikkiaan tai 10 v. kuluessa 50 p vuodessa”. ”Siitä syystä, että seuran toiminta tulisi ulottumaan, jos mahdollista, joka kylään ja mökkiin, jaettiin kunta 12 piiriin ja jokaiseen piiriin oma piirimies jäseniä hankkimaan ja elvyttämään yhteistoimintarientoja.” Sääntöjen mukaan seuran tarkoitus oli kohottaa maataloutta kaikilla aloilla, saada aikaan yhteistoimintaa, varmistaa kuntalaisten siveellistä ja raitista henkeä sekä edistää kunnallisen itsehallinnan oivaltamista.

Syyskuun 9. päivänä 1900 valittiin ensimmäinen 3-jäseninen johtokunta: puheenjohtajaksi maanviljelijä Heikki A. Nokala Haikkaanlahdelta, kirjuriksi maanviljelijä Anton Kilkkinen Vitsaista sekä maanviljelijä Antti Hujanen Juntulasta. Tällöin ”keskusteltiin rahavarojen hankkimisesta seuralle, vaan ei tultu tässä mihinkään varmaan päätökseen.” Samalla toivottiin yhteisostoja ajanmukaisten maanviljelyskalujen hankkimiseen ja ehdotettiin hankittavaksi siitoseläimiä sikahoidon kohottamiseksi. Seuraavana vuonna päätettiin tilata 3 siitossonnia seuralle. Jäsenmäärä vuonna 1901 oli 120 henkeä.

Vesistörikkaan kunnan huonojen kulkuyhteyksien vuoksi johtokunta kokoontui pääasiassa kirkonkylässä. Yleisten kokousten yhteydessä pidettiin runsaasti esitelmää eri neuvojen toimesta kulloinkin ajankohtaisista asioista ympäri pitäjää. Kuulijoita kertyi vuoden mittaan muutamia satoja.

Erilaisia kursseja järjestettiin myös useita vuoden mittaan. Kotieläinten hoidon ym. tavallisimpien aiheiden lisäksi oli mm. veneen- ja suksentekokursseja.

Tärkeänä osana toimintaa ovat maamiesseuran alkutaipaleella olleet erilaiset kilpailut. Aiheena olivat soiden saveaminen, työkalujen kunnossapito ja valmistus – mm. heinäseipäänteko kilpailu - sekä tutummat kyntö, ojankaivuu, kotieläinten hoito, erilaisten kasvien viljely ja metsänhoito.

Palkintoina kilpailuissa oli rahan lisäksi mm. haroja, viikatteita ja kirveitä.

Tiukimpaan aikaan hyväksyttiin jopa vähän käytetyt kuokat palkinnoiksi.

Eri puolilla pitäjää oli myös koe- ja näytekenttiä.

Retkiä tehtiin vuosittain ja yksi suosituimpia kohteita oli Konnunsuo.

Lähes jokavuotisiin tapahtumiin kuuluivat myös iltamat. ”Juhlailtamat päätettiin pitää sitten kun tulee jääkelit, sillä vesistöreittejä myöten ei isäntiä katsottu saatavan koolle siinä määrin, että syntyisi juhlatunnelmaa.”

Yksi suuri saavutus oli vuonna 1915 järjestetty oma maatalousnäyttely, vaikkakin se tuotti tappiota 218,46 mk.

Seuraan kuulumisen tuotti hyötyä jäsenilleen paitsi yhteisostoissa – siemenet, apulannat, myrkyt, omenapuut – myös jäsenien käyttöön hankituista koneista. Eniten käytetty lienee apilanhankauskone 1920-luvulla. Muita sen ajan hankintoja olivat navetan kalkituskone, Fix-kylvökeppi, kuokat ja teräksinen mittanauha sekä Faamos-pölyttävä ja arsenikkipöly.

”Hiljaista ja puutteellista on maamiesseuratoiminta ollut kuluneenakin vuotena, mutta olemme saaneet uutta virikettä toimintaamme, joten vastaisuudessa tarjoamme parempaa.” todettiin vuonna 1926. ”Silloin saattoi maanmies menestyä ammatissaan perinpohjaisella antaumuksella, josta oli loppujen lopuksi maanmiehelle tyytyväisyys.”

Piirimiehet olivat arvossaan, sillä koko pitäjää käsittävä toiminta oli mahdotonta. Viipurin Maanviljelysseuran toimintakilpailussa seuramme ansioitui tullen kolmanneksi. Olimme mukana myös perustamassa osuusmeijeriä Lappeenrantaan.

1930-luvulla annettiin suuri huomio metsänhoidollisille töille, jotta ”parempien aikojen koittaessa olisi metsää myytäväksi”. Täten katsottiin tarpeelliseksi perustaa metsänhoitoyhdistys.

Oltiin sitä mieltä, että joka taloon olisi saatava viljelyskartta sekä joka syksyinen viljelys- ja lannoitus suunnitelma.

Tavoitteeksi otettiin, että jokaisesta pitäjän talosta ainakin isäntä olisi jäsen.

Syyskuussa 1930 järjestettiin toinen maatalousnäyttely.

Karjanruokinnassa otettiin tavoitteeksi omavaraistalous. ”Hyvinäkään aikoina ei synny mitään itsestään.”

Suu- ja sorkkataudin vastustamiseksi päätettiin ryhtyä varissotaan.

1936 perustettiin Vehkatalpaaleen maatalouskerho, jonka aloitti 15 poikaa ja 12 tyttöä, keski-ikä 13 v. Einari Märkälän sanoin ”saadakseen jo nuoresta pitäen herätetyksi uskoa ja luottamusta siihen, että tässä maassa on sittenkin elämä elettävä, tästä leipä lähdettävä ja tämän eteen luottamuksella työnsä ja vaivansa uhrattava”.

”Jos emme voi saavutuksillamme ylpeillä, niin emme voi jättäytyä siihenkään epäuskoon, että meidän voimamme hukkaan kuluisi ja etteikö meidän toimintamme kantaisi tuloksia. Näitä ajan tuomia vaatimuksia koittakaamme selvittää sekä meidän aikaamme elävälle, että tulevalle sukupolvelle, joka meitä seuraten lähtee näitä asioita eteenpäin hoitelemaan.” Ja jotta ”me voisimme jälkeen jääneille jättää sen mitä meillä jätettävissä on.”

Sota-aikaan miehet olivat sodassa ja neuvoja tarvittiin auttamaan naisia ja lapsia sadonkorjuussa. Monta seuran jäsentä kaatui kunnian kentillä siellä jossain ja varsinaista toimintasuunnitelmaa ei edes laadittu. Jokaisen työpanos oli tarpeen. Päähuomio kiinnittyi leipäviljan tuotantoon ja elintarviketuotannon tehostamiseen. Seuralle hankittiin kumijalkineita vuokrattavaksi lähinnä AIV-rehun tekoa varten. Siemeniä ja apulantoja jaettiin ilmaiseksi varattomille kerholaisille. Peltojen kasvukunto oli muutoinkin alentunut puoleen.

1947 seura merkittiin yhdistysrekisteriin. Tavoitteeksi otettiin, että jokainen mies sekä nainen pitäjän alueella olisi jäsen. Samana vuonna Lappeen maamieskoulu aloitti toimintansa.

1948 perustettiin Vehkatalpaaleen keskustelukerho, jonka tarkoituksena oli kehittää jäseniään kokoustekniikassa ja keskustelussa. Kokouksen alustaja valittiin aina edellisessä kokouksessa. Esitelmän jälkeen aihe ja esitystapa arvosteltiin.

Miehuusiän saavuttamisen vuonna 1950, johtokuntaan valittiin ensimmäinen nainen – Tyyne Kiljunen. Tällöin jäsenmäärä oli 1427, kerholaisiakin oli yli sata.

Huomio kiinnittyi ympäristöllisiin seikkoihin, rakennuksia maalattiin ja pihoja siistittiin. Marttojen kanssa tehtiin keskitettyä yhteistyötä. Yleisiä kilpailuja olivat lannanhoitokilpailu sekä ”laitumet kuntoon” - kilpailu. Ajankohtaista oli juolavehnän hävittäminen, syysrypsin viljely ja kivenraivauskaluston hankkiminen.

Hankintalistalla olevaa laidunäestä ei liikkeistä enää saanut, mutta käytettynä sekin onnistuttiin ostamaan. Eräs esitelmäaihe oli maatalouskoneiden huolto ja varsinkin ylivoimaiseksi osoittautunut rasvaus.

1953 oli jälleen maatalousnäyttely, jonka ohjelmassa oli mm. lentopölytysnäytös..

Kunnanvaltuusto ehdotti, että maatalouskouluun meneville annettaisiin kehoitusraha. Perustettiin erillinen maatalouskerhoyhdistys.

Sokerijuurikkaan viljely pientalouksissa yleistyi. ”Helppohan siitä on puhua, mutta toista on itse viljellä.”

Epäkuntoinen kalusto huutokaupattiin ja tilalle ostettiin kuivuri sekä traktorivetoinen kasvinsuojeluruisku.

1960-luvulla seura liittyi Länsi-Karjalan Kotiteollisuusyhdistykseen. Lannoitteiden käytön merkitys lisääntyi viljavuustutkimusten myötä ja salaajituksesta tuli tehokkain perusparannuskeino. Rikkaruohojen torjunnassa panostettiin myös naapurien tekemään torjuntaan. Sokerijuurikas alkoi voittaa sille kuuluvan aseman ainoana markkinavarmana erikoiskasvina. Eino Talikan sanoin: ”Kulunut suotuisa satokausi näytti antavan yleisesti virikettä ja uutta toivoa maatilatalouden tulevaisuuteen, sen harjoittajalleen antaman varman, joskin hiellä ja vaivalla ansaitun toimeentulon ansiosta.”

Solkein seudulle perustettiin oma maamiesseuran kyläosasto.

Emännille järjestettiin lomittajia.

1967 järjestettiin Länsi-Saimaan maatalousnäyttely Savitaipaleella, mukana oli myös Suomenniemi. Isäntäkerhon talkootyö oli korvaamatonta, esim. puutalkoista saatiin n. 500 tukkia. Pankista haettiin velkakirja näyttelyn järjestelyihin.

Kauppias Levon baarikabinetissa johtokunta tutustui maatalon verolain verokirjanpitoon, jonka pohjalta aloitettiin koneiden ja rakennusten inventaario. Yhteistyössä toimittiin Tuottajien sekä naapurikuntien maamiesseurojen kanssa retkillä ja kilpailuissa. Traktorin taitoajo- sekä kyntökilpailut olivat jokavuotisia, menestyksekkäin jäsenemme oli Antti Kilpiä.

1970 Eero Suomalainen kiteytti, että ”jatkuessaan näinkin kauan, ei seuran toiminta ole voinut olla tarkoituksetonta ja tuottamatta tuloksia”.

Valtuustossa oli esillä maatalouden kuntasuunnitelma.

”Keskusteltiin maatalousnaisosaston perustamisen mahdollisuuksista Taipalsaarelle ja todettiin, että osaston perustaminen paikkakunnalle marittatyön rinnalle olisi kenties paikallaan ja ainakin se piristäisi maamiesseuran toimintaa.”

9.3.1972 perustettiin Taipalsaaren Maatalousnaisosasto, jonka toimintaa päätettiin tukea mahdollisuuksien mukaan. Ensimmäisenä puheenjohtajana toimi yli 10 v. Laila Hulkkonen. –75 naiset avasivat tuoremehuaseman.

Uusina yhteistyökumppaneina mainitaan 4H-yhdistys sekä kalastuskunnat.

Kokouksissa oli esitelmien lisäksi aina musiikkiesitys.

Esitelmäaiheita olivat mm. viljan lajikekysymykset, elementtinavetat sekä karjan ruokinta, terveys ja hoito.

Kilpailuina oli mm. metsien leimaus.

Valistus- ja virkistystilaisuudet olivat suosittuja.

Olimme organisoimassa puutalkoita Urheilutalo Harjulan rakentamiseksi.

Taitoajokilpailuihin saatiin naisten sarja.

1980-luvulla esitelmien aiheet liittyivät sukupolvenvaihdokseen, kirjanpitoon, verotukseen ym. neuvontatyöhön sekä valkuaiskasvien viljelyyn. Työnäytöksissä oli olkien ammonointia ja haketusta. Kalkituksen merkitys lannoitteiden hyväksikäyttöön nousi vahvasti esiin. Kasvinsuojelu ja jatkuva seuranta tulivat jokapäiväisiksi. Hyvä lypsäjä palkittiin.

Pääelinkeinonaan maataloutta harjoittavan väestön vähentyessä patistusta toimintaan tarvittiin.

Osallistuimme Maatalouskeskuksen maatalousnäyttelyyn Lappeenrannassa kesäkuussa 1986.

Seuralle laadittiin uudet säännöt ja koko johtokunta valittiin uudestaan.

Peltojen metsityspalkkiojärjestelmä sekä työsuojelu tulivat ajankohtaisiksi.

1990 todettiin, että ”yrittämisessä maaseudun mahdollisuus”. Mukaan tuli maatalouden sääpalvelu, maaseutumarkkinat, tilarengasneuvonta, lantaloiden rakentaminen ja rypsiöljyn tuottaminen sekä velvoitekesannointi. Eläintautien lisääntyessä ovat navettatarkastukset tulleet tiukemmin mukaan. Kiinnostusta herätti myös miesten pukeutuminen- ja miesten ruoanlaitto-kurssit.

EU toi pelto- ja ympäristötuet sekä paljon muuta...

Nyt on opetettu vanhoja kädentaitoja nuorelle polvelle mm. tekemällä riukuaitaa Röyhtyyn.

Tällä hetkellä maamiesseuran puheenjohtajana toimii Jarmo Koivunen ja maatalousnaisosaston Maija Saikko.

Maamiesseuratyö ei ole yksin maanviljelijöiden tai karjankasvattajien, vaan se on meidän kaikkien yhteinen panos elävän ja hyvinvoivan maaseudun puolesta!

G ?